

AZ ALKOTMÁNYBÍRÓSÁG 3092/2021. (III. 12.) AB VÉGZÉSE

alkotmányjogi panasz visszautasításáról

Az Alkotmánybíróság tanácsa alkotmányjogi panasz tárgyában meghozta a következő

v é g z é s t:

Az Alkotmánybíróság a Kúria Mfv.I.10.158/2019/7. számú ítéletével szemben előterjesztett alkotmányjogi panaszt visszautasítja.

I n d o k o l á s

- [1] 1. Az indítványozók az Alkotmánybíróságról szóló 2011. évi CLI. törvény (a továbbiakban: Abtv.) 27. §-a alapján alkotmányjogi panasszal fordultak az Alkotmánybírósághoz. Alkotmányjogi panaszukat a Kúria Mfv.I.10.158/2019/7. számú ítéletével szemben terjesztették elő, amelyben kérték a Kúria ítélete, valamint a Budapest Környéki Törvényszék 8.Mf.20.399/2018/10. számú ítélete és a Budapest Környéki Közigazgatási és Munkaügyi Bíróság 7.M.163/2016/46. számú ítélete alaptörvény-ellenességének megállapítását és megsemmisítését.
- [2] Az alkotmányjogi panasz előzményeként az indítványozók előadták, hogy a már hosszabb ideig tartó határozatlan idejű munkaviszonyukat a munkáltatójuk 2010. november 5-én rendes felmondással megszüntette. A munkáltató arra hivatkozott, hogy létszámcsökkentéssel járó átszervezést hajtott végre, amelynek következtében az indítványozókat foglalkoztató részleg tevékenységét gazdasági megfontolásból külső vállalkozás vette át, a fennmaradó feladatokat pedig a munkáltató a munkavállalói között szétosztotta. A munkáltató az indítványozók munkaviszonyának megszüntetése előtt felajánlotta nekik, hogy korábbi munkájukat vállalkozás formájában folytassák. A felek között tárgyalások folytak, amelyek végül nem vezettek eredményre.
- [3] Az indítványozók a munkaviszonyuk megszüntetésével szemben bírósághoz fordultak, keresetükben a rendes felmondás jogellenességének megállapítását és általán-kártérítés megfizetését kérték, valamint az ítélet jogerőre emelkedéséig terjedő időre elmaradt munkabért igényeltek. Az első fokon eljáró Budapest Környéki Közigazgatási és Munkaügyi Bíróság 7.M.163/2016/46. számú ítéletével kötelezte az alperes munkáltatót, hogy fizessen az I. rendű felperesnek 299 620 forint elmaradt munkabért és annak kamatát, a II. rendű felperesnek 55 547 forint elmaradt munkabért és kamatát, továbbá részére lakásépítési támogatás jogcímén 532 000 forintot és ennek kamatát. A bíróság ezt meghaladóan az indítványozók keresetét elutasította. Kötelezte továbbá a feleket pernyertességük/pervesztességük arányában a perköltség és illeték viselésére. A felek fellebbezése folytán eljáró Budapest Környéki Törvényszék 8.Mf.20.399/2018/10. számú ítéletével az elsőfokú bíróság ítéletét részben megváltoztatta, és a II. rendű felperes vissza nem térítendő lakásépítési támogatás jogcímén előterjesztett 532 000 forint és járuléka iránti keresetét elutasította. Egyebekben a per főtárgya tekintetében az elsőfokú bíróság ítéletét helyben hagyta a perköltségre vonatkozó megállapítások megváltoztatásával. Ezen túlmenően rendelkezett a feleket terhelő perköltségről, illetve illetékviselési kötelezettségről.
- [4] A jogerős ítélettel szemben az indítványozók felülvizsgálati kérelmet terjesztettek elő, melyben elsődlegesen az első- és a másodfokú bíróság ítéletének a hatályon kívül helyezését és a jogszabályoknak megfelelő határozat meghozatalát kérték. Másodlagosan az ügyben eljáró első- vagy másodfokú bíróság új eljárásra és új határozat hozatalára utasítását indítványozták. Kérték annak kimondását, hogy a felperesekkel közölt felmondás jogellenes volt, ezért az alperes munkáltató 9 havi átlagkereset megfizetésére, továbbá a II. rendű alperes részére 532 000 forint vissza nem térítendő lakáscélú támogatás megtérítésére köteles. Perköltséget is igényeltek. A Kúria az Mfv.I.10.158/2019/7. számú ítéletével a jogerős ítéletet a felülvizsgálati kérelemmel nem támadott részében nem érintette, egyebekben hatályában fenntartotta. Kötelezte az indítványozókat, hogy fizessenek meg az alperesnek fejenként 50 000 forint felülvizsgálati eljárási költséget. Kötelezte továbbá az I. rendű felperest 580 800, a II. rendű felperest 533 200 forint felülvizsgálati eljárási illeték megfizetésére.
- [5] Az indítványozók a Kúria felülvizsgálati jogkörben hozott ítélete ellen terjesztették elő az alkotmányjogi panaszukat. Az Alkotmánybíróság főtítkára hiánypótlásra hívta fel az indítványozókat, az Abtv. 52. § (1b) bekezdése szerinti határozott kérelem, illetve az alkotmányjogi érvekkel alátámasztott indokolás tekintetében. A felhívásra

- a megadott határidőben – az indítványozók kiegészítették eredeti beadványukat, s kérték a kúriai döntés, valamint az annak alapjául szolgáló ítéletek megsemmisítését.
- [6] Az indítványozók a Kúria ítéletét az Alaptörvény M) cikk (2) bekezdésébe, N) cikk (1) és (3) bekezdésébe, R) cikk (2) bekezdésébe, T) cikkébe, 25. cikkébe, 28. cikkébe, XIII. cikkébe, XIX. cikkébe, XV. cikk (1) bekezdésébe, XXVIII. cikk (1) és (7) bekezdésébe ütközőnek tartották. Sérelmezték, hogy az általuk hivatkozott jogszabályokat az Alaptörvény „XXVIII. cikk (7) bekezdésében biztosított jogorvoslathoz való jogot és XXVIII. cikk (1) és XV. cikk (1) bekezdésekben biztosított jogokat sértve, továbbá R) cikk (2) bekezdésével, N) cikk (1) és (3) bekezdéseivel és a 28. cikkel ellentétesen [...] nem alkalmazta szó szerint” a Kúria. Szerintük „széles társadalmi érdek fűződik” a kúriai jogalkalmazással, illetve jogértelmezéssel szembeni panaszuk elbírálásához. Hivatkoztak arra, hogy a Kúria az Alaptörvény XV. cikk (1) bekezdésével ellentétesen nem kezelte a feleket egyenlően, mivel szerintük „kigyomláta az összes felperesek javára szóló tényt vagy jogi érvelést az alsóbb fokú bíróságok által már megállapított tényállásból”. Állították, hogy a Kúria az Alaptörvény „XXVIII. cikk (1) bekezdéssel ellentétesen nem volt pártatlan, sem tisztességes” akkor, amikor úgy ítélte meg, hogy az MK.95. számú állásfoglalás megsértésére hivatkozó kérelmük „jogszabálysértésként nem volt értelmezhető”, az állásfoglalás „nem jogszabály”, és ezzel kapcsolatos kérelmükkel érdemben nem foglalkozott. Ez szerintük „opcionális precedens alkalmazás”, mely „jogbizonytalanság a vagyonhoz való jogot is érinti (XIII. cikk)”. Kifogásolták, hogy a „Kúria és a Törvényszék ítélete megfordította a bizonyítási terhet az átszervezés mint valóságos felmondási ok ügyében, ezzel Kúria megsértette a XXVIII. cikk (7) bekezdésében biztosított jogorvoslathoz való jogot és XXVIII. cikk (1) és XV. cikk (1) bekezdésekben biztosított jogokat”. Sérti az Alaptörvény XXVIII. cikk (1) bekezdését, hogy „a munkabér helyett ígért építési támogatást az elsőfok megítélte, a másodfok megvonta, utóbbi felülvizsgálatát pedig azzal utasította el a Kúria [...], hogy szerinte felperes későn, csak a 2019-es felülvizsgálati kérelemben hivatkozott arra, hogy ez munkabér helyett jár neki”.
- [7] Az Alaptörvény XXVIII. cikk (1) és (7) bekezdését sérti, hogy a Kúria bizonyítottnak minősítette, hogy „a felperesek tevékenysége akár papír alapon is ellátható lett volna”, jóllehet szerintük ezt az alperes ügyvezetőjének vallomásából kiragadott, általa utóbb kijavított valótlan állításként kellett volna értékelni, ami kizárólag az eszközfüggőség és ezáltal az „ún. munkaügyi jogutódlás” megállapításának indokolatlan kizárását célozta. Az indítványozók szerint az Alaptörvény XXVIII. cikk (1) bekezdésében biztosított „észszerű időn belüli ítélethez” való jogukat sértette, hogy a bíróságok „sokszor egy éves szüneteket tartva a 2010 decemberében indított ügyet több mint 9 évig húzták el”. Túlterjeszkedett a Kúria az Alaptörvény 25. cikkében foglalt igazságszolgáltatási feladatán és megsértette a T) cikk szerinti „bírói jogalkotás tilalmát”, hogy az ún. munkaadói jogutódlás megállapítását bizonyító eszközátadást megkérdőjelezte, szerintük a Kúria „jogszabályt alkotott” azzal, hogy többfajta eszközátadást feltételez és kér számon, illetve „kibújik a felek egyenlő kezelése és a pártatlanság követelménye alól”.
- [8] 2. Az Alkotmánybíróságnak az Abtv. 56. §-a alapján mindenekelőtt azt kellett megvizsgálnia, hogy az alkotmányjogi panasz a befogadhatóság törvényi feltételeinek eleget tesz-e.
- [9] Az Abtv. 27. §-a szerint az Alaptörvény 24. cikk (2) bekezdés d) pontja alapján alaptörvény-ellenes bírói döntéssel szemben az egyedi ügyben érintett személy vagy szervezet alkotmányjogi panasszal fordulhat az Alkotmánybírósághoz, ha az ügy érdemében hozott döntés vagy a bírósági eljárást befejező egyéb döntés az indítványozó Alaptörvényben biztosított jogát sérti, és az indítványozó a jogorvoslati lehetőségeit már kimerítette, vagy jogorvoslati lehetőség nincs számára biztosítva. Az indítványozók a sérelmezett kúriai ítélettel zárult ügyben felperesek voltak, felülvizsgálati kérelmüket a Kúria nem tartotta megalapozottnak, számukra a Kúria ítélete ezért hátrányos döntésként értékelhető, s a perben a jogorvoslati lehetőségeiket kimerítették. A természetes személyek ekként alkotmányjogi panasz benyújtására indítványozói jogosultsággal rendelkeznek, érintettségük fennáll.
- [10] Az indítványozók az Abtv. 30. § (1) bekezdésében meghatározott hatvan napos határidőben benyújtott panaszukban (a Törvényszék tájékoztatása értelmében a Kúria ítéletét 2020. március 3-án vette át az indítványozók jogi képviselője; az alkotmányjogi panaszt 2020. április 8-án adták postára) az ügy érdemében hozott, rendes jogorvoslattal nem támadható kúriai ítéletet támadták.
- [11]2.1. Az alkotmányjogi panasz benyújtásának törvényi feltétele [Abtv. 27. § (1) bekezdés a) pont], hogy az indítványozó Alaptörvényben biztosított jog sérelmére hivatkozzon. Az Abtv. 27. § (1) bekezdés a) pontjával összefüggésben következetes az Alkotmánybíróság gyakorlata a tekintetben, hogy alkotmányjogi panasz csak

az Alaptörvényben biztosított alapjog sérelmének valószínűsítésére alapítható. A jelen indítvány e feltételnek csak részben tesz eleget. Az indítványozók alkotmányjogi panaszukban többek között állították az Alaptörvény M) cikk (2) bekezdése, N) cikk (1) és (3) bekezdése, R) cikk (2) bekezdése, T) cikke, 25. cikke, valamint 28. cikke sérelmét is, amelyek megsértésére hivatkozva alkotmányjogi panasz nem terjeszthető elő.

- [12] 2.2. Az Abtv. 52. §-a kifejezetten rögzíti a határozott kérelem követelményét, amelynek részét képezi az indokolás előterjesztésének a kötelezettsége is [52. § (1b) bekezdés *b*) és *e*) pont]: „Indokolás hiányában a kérelem nem felel meg határozottság Abtv. 52. § (1b) bekezdésében írt követelményének, annak elbírálására nincs lehetőség.” [34/2014. (XI. 14.) AB határozat, Indokolás [212]] Az indítvány e követelménynek az Alaptörvény XIII. cikke, XV. cikk (1) bekezdése, XIX. cikke és XXVIII. cikk (7) bekezdése vonatkozásában nem tesz eleget, ezen alaptörvényi cikkeket érintően ugyanis az indítványozók nem indokolták a támadott kúriai ítélet alaptörvény-ellenességének okát. Nem indokolták az indítványozók az Alaptörvény XIII. cikke kapcsán, hogy a Kúria támadott ítélete konkrétan miért okozza az alkotmányos szinten garantált tulajdonvédelem sérelmét. Nem indokolták az indítványozók az Alaptörvény XV. cikk (1) bekezdését érintően, hogy a Kúria ítélete milyen velük összehasonlítható helyzetben lévő jogalanyok viszonylatában okozott számukra, s milyen szempontból hátrányos megkülönböztetést. Nem fejtették ki továbbá, hogy az Alaptörvény XIX. cikkét milyen vonatkozásban sérti szerintük a támadott kúriai ítélet. Az Alaptörvény XXVIII. cikk (7) bekezdése által biztosított jogorvoslathoz való joguk sérelmét a „bizonyítási teher” állítólagos megfordítására, továbbá egy bizonyíték valótlanosságára hivatkozva kérték megállapítani; nem amiatt tehát, hogy az érdemi, ügydöntő döntések tekintetében a más szervezethez vagy ugyanazon szervezeten belüli magasabb fórumhoz fordulás lehetősége nem volt biztosított számukra, amit a jogorvoslathoz való jog az Alkotmánybíróság gyakorlata szerint biztosít [35/2013. (XI. 22.) AB határozat, Indokolás [16]; 3304/2020. (VII. 24.) AB határozat, Indokolás [38]].
- [13] Az Alkotmánybíróság minderre tekintettel megállapította, hogy az alkotmányjogi panasz az előbbieken foglalt okokból nem felel meg az Abtv. 52. § (1b) bekezdésében támasztott – a határozott kérelemre vonatkozó – törvényi feltételeknek, ugyanis ezen alaptörvényi rendelkezések vonatkozásában az indítványozók nem adtak elő alkotmányjogilag értékelhető érvelést az ügyük vonatkozásában.
- [14] 2.3. Az Abtv. 29. §-a a befogadhatóság tartalmi feltételeként határozza meg, hogy az – egyéb törvényi feltételeknek megfelelő – alkotmányjogi panasz a bírói döntést érdemben befolyásoló alaptörvény-ellenességet tartalmazzon vagy alapvető alkotmányjogi jelentőségű kérdést vessen fel. E két feltétel alternatív jellegű, így az egyik fennállása önmagában is megalapozza az Alkotmánybíróság érdemi eljárását [ld. pl. 21/2016. (XI. 30.) AB határozat, Indokolás [20]; 34/2013. (XI. 22.) AB határozat, Indokolás [18]]. A feltételek meglétének a vizsgálata az Alkotmánybíróság mérlegelési jogkörébe tartozik.
- [15] Az indítványozók a Kúria ítéletével kapcsolatban az Alaptörvény XXVIII. cikk (1) bekezdése által garantált tisztességes eljáráshoz való joguk sérelmének megvalósulását mindenek előtt a vonatkozó jogszabályok értelmezésében, illetve alkalmazásában, továbbá az MK.95. számú állásfoglalás alkalmazásának mellőzésében, valamint az eljáró bíróságok által lefolytatott bizonyítási eljárásban és a bizonyítékok értékelésében látták. Ennek kapcsán az Alkotmánybíróság arra a következtetésre jutott, hogy az Alaptörvény XXVIII. cikk (1) bekezdése tekintetében előadott panasz valójában nem alkotmányossági problémát tárt fel. A kúriai ítélet ellen benyújtott alkotmányjogi panasz arra irányult, hogy az Alkotmánybíróság a Kúriától eltérő módon értékelje a felmondás jogszerűségét, illetve a munkaviszony megszüntetéséhez kapcsolódó jogkövetkezményeket.
- [16] Az Alaptörvény 24. cikk (2) bekezdés *d*) pontja, valamint az Abtv. 27. §-a alapján az Alkotmánybíróságnak a bírósági eljárást befejező döntések alkotmányossági szempontú felülvizsgálatára van hatásköre. A bírói döntés ellen benyújtott alkotmányjogi panasz nem tekinthető a további jogorvoslattal nem támadható bírói döntések általános felülvizsgálati eszközének, mivel az Alkotmánybíróság az alkotmányjogi panaszon keresztül is az Alaptörvény és az abban biztosított jogok védelmére hivatott [3111/2012. (VII. 26.) AB végzés, Indokolás [3]]. Az Alkotmánybíróság ekként a bírói döntés irányának, a bizonyítékok körének, bírói mérlegelésének és értékelésének felülbírálatára nem rendelkezik hatáskörrel [3231/2012. (IX. 28.) AB végzés, Indokolás [4]; 3300/2018. (X. 1.) AB végzés, Indokolás [13]; 3369/2018. (XI. 28.) AB végzés, Indokolás [11]]. Az Alkotmánybíróság rámutatott már arra, hogy „[a] bírói döntéseknek kizárólag az alkotmányossági szempontú vizsgálata tartozik a testület hatáskörébe”. „Önmagukban [...] a rendes bíróságok által elkövetett vélt vagy valós jogszabálysértések nem adhatnak alapot alkotmányjogi panaszra. Egyébként az Alkotmánybíróság burkoltan negyedfokú bírósággá válna [...]” [Ld. először: 3325/2012. (XI. 12.) AB végzés, Indokolás [13]] Az indítványozók által felhívott tisztességes

eljáráshoz való jog nem teremthet alapot arra, hogy az Alkotmánybíróság alkotmányjogi panasz alapján hagyományos jogorvoslati fórumként járjon el. Az Alkotmánybíróság megítélése szerint a konkrét ügyben az Alaptörvény XXVIII. cikk (1) bekezdésének a sérelmére történő hivatkozás nem vet fel olyan alapvető alkotmányjogi jelentőségű kérdést vagy a bírói döntést érdemben befolyásoló alaptörvény-ellenesség kételyét, amely az indítvány befogadását és érdemi vizsgálatát indokolná.

- [17] Az indítványozók a Kúria ítéletével kapcsolatban az Alaptörvény XXVIII. cikk (1) bekezdésének sérelmére a bírósági eljárás elhúzódása miatt is hivatkoztak. Az észszerű határidőn belüli eljáráshoz való jog sérelme tekintetében az Alkotmánybíróság több polgári ügy vonatkozásában is úgy foglalt állást, hogy az eljárás elhúzódása miatt bekövetkezett esetleges jogsérelem az alkotmánybírósági eljárásban nem orvosolható {3237/2012. (IX. 28.) AB végzés, Indokolás [8]; 3309/2012. (XI. 12.) AB végzés, Indokolás [5]}. Az Alkotmánybíróság az ügy észszerű időn belül történő elbírálásának jogával összefüggésben kiemelte, hogy az Alkotmánybíróságnak nincs hatásköre arra, hogy egy adott bírósági eljárás jelentős elhúzódásából eredő következményeket enyhítse vagy orvosolja. Az Alkotmánybíróság az Abtv. 27. §-a szerinti panasz esetén csupán az indítványban támadott bírósági ítélet megsemmisítése felől rendelkezhet. Az ítéletek megsemmisítése révén viszont a bírósági eljárás újra kezdetét venné, ezáltal a per csak tovább húzódna. „A panaszos által sérelmezett pertartam, mint az adott pert jellemző körülmény olyan törvényességi szakkérdés, amelynek megítélése nyilvánvalóan nem tartozik az Alkotmánybíróság vizsgálódási körébe.” {3174/2013. (IX. 17.) AB végzés, Indokolás [20]; 3247/2018. (VII. 11.) AB végzés, Indokolás [17]; 3258/2020. (VII. 3.) AB végzés, Indokolás [17]; 3365/2020. (X. 22.) AB végzés, Indokolás [13]} Erre tekintettel az észszerű határidőn belüli elbíráláshoz való jog vonatkozásában sem merült fel a bírói döntés érdemére kiható alaptörvény-ellenesség kételye, vagy alapvető alkotmányjogi jelentőségű kérdés.
- [18] 3. Mivel a fent kifejtettek szerint az alkotmányjogi panasz részben nem tett eleget az Abtv. 27. § (1) bekezdés a) pontjában és 52. § (1b) bekezdés b) és e) pontjában írt feltételeknek, illetve a befogadhatóság Abtv. 29. §-ában előírt feltételének, az Alkotmánybíróság azt az Abtv. 56. § (1)–(3) bekezdése alapján eljárva az Ügyrend 30. § (2) bekezdés a) és h) pontjai alapján visszautasította.

Budapest, 2021. február 23.

Dr. Handó Tünde s. k.,
tanácsvezető, előadó alkotmánybíró

Dr. Handó Tünde s. k.,
tanácsvezető alkotmánybíró
az aláírásban akadályozott
dr. Pokol Béla
alkotmánybíró helyett

Dr. Handó Tünde s. k.,
tanácsvezető alkotmánybíró
az aláírásban akadályozott
dr. Schanda Balázs
alkotmánybíró helyett

Dr. Handó Tünde s. k.,
tanácsvezető alkotmánybíró
az aláírásban akadályozott
dr. Szalay Péter
alkotmánybíró helyett

Dr. Handó Tünde s. k.,
tanácsvezető alkotmánybíró
az aláírásban akadályozott
dr. Szívós Mária
alkotmánybíró helyett

Alkotmánybírósági ügyszám: IV/698/2020.

